



Київський національний університет імені Тараса Шевченка — славетні випускники, почесні доктори і Ректор

"Вчіться добре в одному університеті. Якби діти талановиті, які не мають можливості тут вчитися, мали можливість закінчити Київський національний імені Тараса Шевченка університет — то вони би не бігали по інших вузах. Я не знаю, чи ще десь є в Україні університет такого рівня, ну може, Могилянка, до якого аж так варто бігти. Пишайтеся своїм університетом, беріть знання. І не ганяйтеся за пластиковими картками. Вони нічого не варті. Їх навіть у банкомат не запхаєш!". Це **Ганна Герман** побажала студентам Київського національного університету імені Тараса Шевченка під час зустрічі з ними.

Хто тільки не відвідує Київський національний університет імені Тараса Шевченка! Там був дев'яностий Почесний доктор президент Європейської комісії **Жозе Мануель Баррозу**. В актовій залі університету студенти, аспіранти та викладачі вітали Президента Грузії, свого випускника **Михайла Саакашвілі**. Патріарх Московський і Всієї Русі **Кирило**, який був у Києві на святкування Дня хрещення Русі, відвідав Київський національний університет імені Тараса Шевченка, де відбулася його зустріч з науково-педагогічною громадськістю та ректорами провідних вищих навчальних закладів України.

Для поважних і почесних гостей університет має свої стимули і свої заохочення. Заслужений професор. Подяка Ректора. Грамота Університету за успіхи у навчальній, науковій і виховній роботі. Грамота за сумлінну працю в Університеті. Почесна грамота Університету за особливо видатні заслуги. Відзнака Вченої ради. Почесний професор. Почесний доктор.

Нині Київський національний університет імені Тараса Шевченка очолює **Леонід Губерський**. Остання зміна керівництва в університеті відбувалася зі скандалом. Спочатку всяка інформація "бродила" по самому вишу, потім про грізне довоккола майна писала преса. Закономірно, що "отаке-всьяке" отримало "кадрове" продовження, і питання Київського національного університету імені Тараса Шевченка мусив вирішувати аж Президент України. 10 квітня 2008 року Віктор Ющенко звільнив **Виктора Скопенка** з посади ректора у зв'язку з виходом на пенсію, а у самому виші розпочали обирати собі керівника.

За посаду ректора вирішив поборотися і Віктор Васильович, але вибори програв. 28 жовтня 2008 року міністр освіти і науки України **Іван Вакарчук** підписав наказ за №1266к, яким, враховуючи результати конкурсу на заміщення вакантної посади ректора, було призначено

ректором Київського національного університету імені Тараса Шевченка терміном на сім років (до 28 жовтня 2015 року) доктора філософських наук, професора **Губерського Леоніда Васильовича**. Нагадаю, що на конференції трудового колективу Університету, яка проходила 16 жовтня 2008 року, понад 170 викладачів з 206 віддали свої голоси саме за Леоніда Васильовича, а Віктор Скопенко, що очолював Університет 23 роки, одержав лише 15 голосів.

Звісна річ, що біографія ректора головного українського навчального закладу має займати принаймні декілька абзаців. З тієї причини, що сам навчальний заклад має біографію на кілька сторінок.

Популярна львівська газета "Діло" ще за 25 січня 1899 року написала про "торжественний" річний акт в Університеті святого Володимира в Києві. "Із відчитаного на торжестві показується, що в університеті дня 1 січня сего року числилося студентів: на факультеті історично-філологічному 68, на фізично-математичному 396, на юридичному 1247, і на методичному 895. Разом студентів 2606. До того надзвичайних слухачів було 113 (в тім 77 фармацевтів)". Отже, всіх слухачів університет на початок 1899 року мав аж 2719. Прийнятними на кінець XIX століття були дані і за віросповіданням: православних 1596, римо-католиків 513, іудеїв 498 (між тим медиків 267), лютерів 78, вірменів григоріян 18, караїтів 12, старообрядців 2 і магометан 2. Чого газета іншої держави присвятила Університету аж декілька абзаців? Певно, що вже тоді Володимирів університет був популярний далеко за межами Києва.

Для порівняння: та сама щоденна газета про університет Львівський за 1897/1898 навчальний написала також. Числив університет в "літнім півроці 1897/1898 року" загалом 1673 слухачів (1507 звичайних і 166 надзвичайних). Після виділів було на теології 295, на виділі правничім 1096, на медицині 121, на філософії 161. Після народности було поляків 1162, русинів 501 (з того 238 на теології, а 17 виродеків мамелюків виреклося руської народности), німців 6, чехів 3, болгар 1. Після обряду було римо-католиків 797, греко-католиків 518, вірмен-католиків 11, евангелістів 17, іудеїв 329 (вписалися за "Polakuf"). Від півроці зимовім будуть викладати Русини на богословію оо. д-р Бартошевський і Редкевич, а на виділах світських д-ри Стебельській і Добрянській, Грушевській та Колесса".

На ранньому початку Радянської держави Університет вимушено перебудувався в Інститут народної освіти імені Драгоманова. Як писав "Коммунист" за 7 липня 1921 року, "всю вищу школу треба перебудувати не за науковими дисцип-

лінами, а на базі народного господарства; все життя її перевести на виробничі рейки". Відповідно до галузей народного господарства вища школа "розсікалася" на інститути: індустріально-технічні, сільськогосподарські, медичні, соціально-економічні, педагогічні та художні.

З часом і в "країні Рад" згадали правдиве призначення університетів. Постановою РНК УРСР від 10 березня 1933 року "Про організацію на Україні державних університетів" були організовані державні університети як вищі навчальні заклади задля підготовки висококваліфікованих спеціалістів загальнонаукових дисциплін та викладачів у середніх навчальних закладах. Такі університети було організовано у Харкові, Києві, Одесі та Дніпропетровську з 1 вересня 1933 року на базі фізико-хімічних інститутів та інститутів профосвіти, що діяли в цих містах. Київський університет було створено у складі таких факультетів: фізико-математичний, природничий, хімічний, філософсько-історичний, географічний, літературно-лінгвістичний.

У суверенний період правонаступник Володимирового університету отримав окремий статус. Указом Президента України від 21 квітня 1994 року Київський університет імені Тараса Шевченка став національним університетом зі статусом самоврядного (автономного) державного вищого навчального закладу, який здійснює свою діяльність відповідно до власного Статуту. На практиці таке означало, що його Статут затверджується Указом Президента України, ректора Університету призначає на посаду і звільняє з посади Президент України за поданням Вченої ради Університету і прирівнюється ректор за статусом до міністра України. До того ж, на посаду ректора може бути рекомендовано особу, яка є громадянином України, і, з-поміж іншого, вільно володіє українською мовою.

Нині Київський національний університет імені Тараса Шевченка має традиції, студенти вчать, а викладачі працюють "у такому вузі, яким би пишалася кожна європейка". З Шевченкового університету беруть на роботу, беруть охоче, бо там навчають реального і випускають затребуваних спеціалістів не для якоїсь омріяної держави/країни. Для України, звісно. А його випускники і творять нашу Україну. Безперечно, Шевченків Університет "красять" його випускники. Герої України в тому числі. **В'ячеслав Чорновіл** і **Борис Олійник**. **Петро Тронько** і **Григорій Омельченко**. Герой України **Юрій Мушкетик** також у свій час навчався на філологічному університеті Київського університету. І Герой України **Платон Костюк**. Це той, який вперше в Україні застосував мікроелектродну техніку для дослідження структурно-функціональної організації нервових центрів та біофізичних і молекулярних механізмів збудження та гальмування в нервових клітинах.

У 1958 році Київський державний університет закінчив **Леонід Кравчук**, перший Президент України. У 1992 році факультет міжнародного права КІМО закінчив **Михайло Саакашвілі**, третій президент Грузії. **Михайло Грушевський** навчався у Києві в Університеті святого Володимира.

Із членів Президії Національної академії наук України всі три віце-президенти навчалися в Університеті. **Антон Наумовець** на радіофізичному факультеті. Ще один віце-президент НАН України **Віталій Походенко** після закінчення хімічного факультету розпочав блискучу кар'єру в Інституті електрозварювання ім. Є.О. Патона АН УРСР. Третій віце-президент **Валерій Гесць** у 1968 році закінчив механіко-математичний факультет. Академіки-секретарі НАН України **Владислав Гончарук**, **Микола Жулинський**, **Вадим Локтєв**, **Олексій Онищенко**, **Анатолій Самойленко** та **В'ячеслав Шесталов** — в певні періоди також навчалися в Київському університеті.

Із міністрів закордонних справ суверенної України **Анатолій Зленко** 1967 року закінчив Університет. **Геннадій Удовенко** — 1954 року. **Борис Тарасюк** вчився там із 1971 до 1975 року. **Володимир Огризко** отримав диплом у 1978 році, **Петро Порошенко** — у 1989. Із усіх українських перших дипломатів тільки **Арсеній Яценюк** та нинішній міністр — не з Київського університету імені Тараса Шевченка. З нинішнього керівництва Верховної Ради України лише **Адам Мартинюк** — не історик після Київського університету. **Валерій Хорошковський** 1994 року закінчив юридичний факультет. Багаторічний президент університету Києво-Могилянки **В'ячеслав Брюховецький** також з університетським дипломом з відзнакою.

А відомі журналісти? **Юлія Мостова**, **Володимир Павлович**, **Сергій Рахманін**: **Лариса Івшина**, **Олександр Ткаченко**, **Ганна Гомонай**, **Андрій Шевченко**, **Роман Скрипін**. Ведучі рекордного п'ятдесятидвогодічного телемарафону "Українська незалежність" на 5-му каналі, який було присвячено 20-й річниці Незалежності України, — **Тетяна Даниленко** та **Павло Кужесв** — також випускники Київського національного університету імені Тараса Шевченка. **Ольга Герасим'юк** з червоним дипломом також. **Іванна Коберник**, **Олег Панюта** і **Алла Мазур**, **Ігор Слісаренко**, **Оксана Соколова**, **Константин Стогній**, **Олесь Терещенко**, **Тетяна Цимбал**, **Наталка Фіцич**, **Володимир Ар'єв**, **Юрій Громницький**, **Юрій Макаров**, який закінчив факультет романо-германської філології; **Ігор Мірошниченко** і **Сергій Полховський**.

Причому, не всі закінчували факультет журналістики. **Анна Безулик**, наприклад, з 1988 до 1993 року навчалася на механіко-математичному факультеті. **Ігор Кондратюк** (кандидат біологічних наук) та **Світлана Леонтєва** закінчили фізичний факультет.

Університет у 1939 році названо на честь **Тараса Шевченка**, який після закінчення Петербурзької академії мистецтв також працював в Університеті як співробітник археологічної комісії.

Закономірно, що в Університеті дуже добре розуміли, що утримати марку Київського Університету зможе не всякий їхній колега та випускник університетський. Та й протистояти маститому тоді **Віктору Скопенку** не всім під силу. Насамперед, це мала бути людина, яка а) закінчила цей Університет; б) склалася саме в Університеті як фахова особистість; в) своєю діяльністю демонструвала наочно результат своєї фаховості.

Початком історії нинішнього Київського інституту міжнародних відносин вважається 1944 рік, коли на підставі наказу наркомату освіти УРСР від 18 жовтня 1944 року в Київському університеті було відкрито новий факультет міжнародних відносин. У 1994 році Інститут міжнародних відносин очолив **Леонід Губерський**. Суверенний КІМО — вдалий освітній проект і насправді успішний проект Леоніда Васильовича.

Нинішня затребуваність Інституту міжнародних відносин у талановитих дітей та "сильних" батьків — це "робота" Губерського. При тому, що в нинішню епоху всі хочуть вивчитися на економіста чи юриста, а одних юристів готують у 160 вищих навчальних закладів, — найбільше в Україні хочуть закінчити КІМО. Чому в нинішній час популярні юристи й економісти? Американський письменник Артур Кларк колись звернув увагу на те, що в США близько половини дипломованих фахівців є юристами, і лише близько десяти відсотків — представники інженерних спеціальностей. Така собі мода, і тут вона відіграє вагомую роль.

Я мала змогу спостерігати за Леонідом Васильовичем як керівником КІМО цілих два роки, що називається, вже дорослою. Втрапила на магістерську програму до Інституту міжнародних відносин, маючи дипломи інших вищих навчальних закладів. Кожен новий день у директора КІМО розпочинався насправду рано. Леонід Васильович переступав поріг свого дітища — і йому щиро раділи вже на вахті. Чергові не зривалися перелякано, бо начальство їде. Пани щиро посміхалися за своїм робочим місцем, розказували, як минула ніч, і що, на їхню думку, принесе день прийдешній. Потім було оглядання свого господарства. І робота. Допізна. За Леонідом Васильовичем часто двері зачинялися вже на ніч.

Така віддана, жертвна праця мусить дати плідний результат. У цьому році, наприклад, у Правилах прийому Університет встановив мінімальний прохідний бал із профільної дисципліни на рівні 140–170 балів, а на деякі напрями підготовки визначили дві профільних дисципліни. І це при нинішній кількості шкільних випускників! До решти талановитих, цього року до університету подалися сотні абітурієнтів, які мали двохсотбальні сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання. Вступили також переможці та призери міжнародних учнівських олімпіад. Завдяки Університету у 2011 році введено ще один показник — середній бал атестата, що стимулювало учня вчитися щоденно, щогодинно, а, може, і щосекундно.

Нинішня епоха вимагає втримати престиж і чисті стіни. То непросте завдання, коли в Україні є декілька вищих навчальних закладів лише імені Тараса Шевченка, зокрема Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут імені Тараса Шевченка, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка. В час, коли у політиків є "мода" бути президентами в університетах. Наприклад, *Віталій Курило*, народний депутат України, президент Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Є президент і в Національному університеті "Одеська юридична академія", він же народний депутат України *Сергій Ківалов*.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка не має по Україні філій чи окремих інститутів. Чи факультетів, як, скажімо, Старобільський факультет Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Стахановський факультет Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Ровеньківський факультет Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. А нашо? Нинішня вступна кампанія показала, що абітурієнти віддають перевагу державним вищим навчальним закладам.

Чи то Київський імператорський університет Святого Володимира, чи Київський університет Святого Володимира, Київський український державний університет, чи Київський державний університет, чи Київський державний університет імені Тараса Григоровича Шевченка, Київський ордена Леніна державний університет імені Тараса Григоровича Шевченка, чи Київський ордена Леніна й ордена Жовтневої Революції державний університет імені Тараса Григоровича Шевченка, чи Київський університет імені Тараса Шевченка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (КНУ) — все це знак якості. Освіти, науки.

Леонід Губерський — також університетський. Із успішним КІМО, а тому і виграв ректорські вибори. Доктор філософських наук, професор, академік Національної академії наук України, академік Національної академії педагогічних наук України, Заслужений працівник освіти України, Надзвичайний і Повноважний Посол. Леонід Губерський — Герой України з 27 жовтня 2009 року. До українських нагород має державні нагороди Болгарії, Грузії, Італії, Португалії.

Леонід Васильович — наочний приклад людини, яка зробила себе сама, причому на одному "робочому" місці. Нинішній ректор із 1973 року працює в Університеті: асистентом, старшим викладачем, доцентом, професором, завідувачем кафедри, заступником декана філософського факультету, проректором з міжнародних зв'язків, проректором з навчальної роботи, директором Інституту міжнародних відносин.

Леоніда Губерського часто вітають. Бо приводів є достатньо. Колектив університетський, наприклад, вітає свого ректора як керівника, який власним прикладом показує, як треба працювати на благо Української держави. Як людину, яка заслужила повагу й авторитет великою людяністю. Всі виші нині якщо й дбають, то здебільшого, за студента. Викладачам до них немає діла. Також, здебільшого. По собі знаю. Губерський думає дещо по-інакшому. Леонід Васильович бере участь у нарадах з питань встановлення нової вартості проживання в гуртожитках університету. Відразу, що було зроблено ним як ректором, вперше за останніх 20 років бюджет Університету був прийнятий на засіданні вченої ради в ході прозорої процедури!

І Президент України *Віктор Янукович* вітав Леоніда Васильовича. Як мудрого керівника. І це при тому, що на останніх президентських виборах Леонід Васильович був довіреною особою аж ніяк не кандидата Януковича! Віктор Федорович визнав Київський національний університет імені Тараса Шевченка за найпрестижніший вищий навчальний заклад України, хоча сам випускник Донецького політехнічного інституту та Української академії зовнішньої торгівлі.

... Ректора університету №1 в Україні при кожному інтерв'ю питають, а чого нема університету серед 200 кращих у світі? То принципово для України. Певно, то є дуже принципово для Леоніда Васильовича. У нього є практика із КІМО, який вдалося зробити найкращим із-поміж кращих вищих навчальних закладів. Хочеться побажати до наступного ювілею мати і такий показник у своїй біографії! Бо у Київського національного є своя "мода". Це задавати тон, бути першим! Дотепер йому вдалося таке. Правда, лише в Україні. Маючи "український" досвід першості — чому б не податися із ним на міжнародний рівень?! Тим паче, що у Почесних докторів Київського університету Генеральний секретар Юнеско *Мбоу Амаду-Махар*, Генеральний секретар ООН Пан *Гі Мун*, Голова Європейської Комісії *Жозе Мануель Баррозу*, експрезидент США *Вільям Джефферсон Клінтон*, колишній німецький канцлер *Гельмут Коль*, перший чеський президент *Вацлав Гавел*, президент Грузії *Михайло Саакашвілі* і навіть Вселенський Патріарх *Варфоломій*.

Як кажуть, є кому добру протекцію зробити. З Богом!

*Надія Князев,
член Національної спілки
журналістів України,
м. Київ*